

RP 2/2019 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 kap. 7 § och 14 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras.

Arbetssökandes frivilliga studier kan under vissa förutsättningar stödjas med arbetslöshetsförmån. I vissa i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice angivna situationer upphör den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån till stöd för studier. Beslutet om indragning av rätten till förmånen fattas av arbets- och näringsbyrån. Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten meddelar ett överklagbart beslut i frågan till den arbetssökande.

De bestämmelser i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som gäller rätten att söka ändring ska preciseras på grund av oklarheter som framgått i rättspraxis. Var och en ska ha rätt att få ett beslut om indragning av arbetslöshetsförmån som betalas för stödjande av studier upp till prövning i besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2019.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

En arbetslös arbetssökande kan ha rätt till arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja frivilliga studier, om de villkor som anges i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) är uppfyllda.

Bestämmelser om stöd till invandrades frivilliga studier med arbetslöshetsförmån finns i 22—25 § i lagen om främjande av integration (1386/2010). I fråga om indragning av arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja studier samt sökande av ändring hänvisas det i lagen om främjande av integration till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Arbets- och näringsbyrån följer hur den arbetssökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen, den sektorsövergripande sysselsättningsplanen, aktiveringsplanen eller integrationsplanen. Om arbetssökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången, upphör rätten till arbetslöshetsförmån räknat från den tidpunkt från vilken arbetssökanden inte anses ha gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då arbetssökanden borde ha underrättat arbets- och näringsbyrån om studieframgången.

Om den arbetssökande utan godtagbart skäl har uteblivit från utbildningen så att det är uppenbart att arbetssökanden inte kan avlägga studierna eller om arbetssökanden annars på ett väsentligt sätt har försummat studierna, upphör rätten till arbetslöshetsförmånen vid den tidpunkt då frånvaron eller försummelsen börjat.

I 6 kap. 7 § i 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs det att arbets- och näringsbyrån i ovannämnda fall beslutar om upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån. Enligt 1 kap. 4 § 3 mom. och 11 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ger arbets- och näringsbyrån till arbetslöshetskassor eller Folkpensionsanstalten bindande utlåtanden om upphörande av rätten till förmån. Arbets- och näringsbyrån ger inte någon annan beslutshandling till den arbetssökande.

Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten ska enligt 11 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa meddela arbetssökande beslut om indragning av arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja frivilliga studier. Beslutet baserar sig på det arbetskraftspolitiska utlåtande som arbets- och näringsbyrån har gett. Ändring i beslutet får sökas hos besvärsnämnden för social trygghet och ändring i ett beslut av besvärsnämnden för social trygghet får sökas hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om rätt att söka ändring finns i 12 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I 14 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs för närvarande om förbud mot att begära omprövning och anföra besvär över vissa beslut som arbets- och näringsbyrån fattat. Även om det inte föreskrivits om förbud mot sökande av ändring i beslut om att arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja studier upphör, har avsikten varit (se RP 178/2009 rd; detaljmotiveringen till 11 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa) att rätten att söka ändring realiserar på det sätt som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Försäkringsdomstolen har i sitt avgörande (2305:2016) av den 1 mars 2018 ansett att försäkringsdomstolen, besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden eller arbetslöshetskassan inte är behöriga att avgöra ett ärende som gäller indragning av stödet för en arbetslös persons frivilliga studier. Försäkringsdomstolen motiverade sitt avgörande genom att hänvisa till 6 kap. 7 § 4

mom. i lagen offentlig arbetskrafts- och företagsservice och konstaterade att oberoende av arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska utlåtande i ärendet har behörigheten att upphöra med stödjandet av arbetslösa frivilliga studier med arbetslöshetsförmån inte övergått till arbetslöshetskassan, utan behörigheten hör till arbets- och näringsbyrån.

Försäkringsdomstolen konstaterade dessutom att det i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice inte har föreskrivits att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska tillämpas på sökande av ändring i fråga om indragning av stödet för arbetssökandes frivilliga studier. Eftersom det inte särskilt har föreskrivits något annat om upphörande med stödjande av frivilliga studier, tillämpas enligt försäkringsdomstolen 14 kap. 1 § i lagen offentlig arbetskrafts- och företagsservice på sökande av ändring i beslut om upphörande.

Försäkringsdomstolen har hänvisat till sitt ovannämnda publicerade beslut åtminstone i ett av sina senare beslut. Försäkringsdomstolens tolkning innebär att arbets- och näringsbyrån ska meddela den arbetssökande ett beslut om indragning av arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja frivilliga studier. I detta beslut får omprövning sökas hos arbets- och näringsbyrån. Ett beslut som har meddelats med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Vid indragning av arbetslöshetsförmån som betalas på grundval av frivilliga studier på det sätt som avses i 6 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice är det endast fråga om den arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Om läroanstalten t.ex. har fattat ett beslut om indragning av den arbetssökandes studierätt, finns bestämmelser om eventuell rätt att söka ändring i det beslutet i lagstiftningen om läroanstalten, inte i 6 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Det är mest ändamålsenligt att ordna sökandet av ändring i ärenden som enbart gäller rätten att få arbetslöshetsförmån i de organ för ändringssökande som även annars behandlar utkomstskyddsfrågor. För förvaltningsdomstolarna och högsta förvaltningsdomstolen är en sådan uppgift däremot ny.

I vilket fall som helst ger arbets- och näringsbyrån arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner för tiden efter upphörandet med stödjandet av frivilliga studier. Det är inte ändamålsenligt att ändring i detta beslut som en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten meddelar på basis av det arbetskraftspolitiska utlåtandet söks på det sätt som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, medan ändring i arbets- och näringsbyråns beslut om indragning av förmån som betalas för att stödja studierna, som gäller samma tid, söks hos förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

Enligt försäkringsdomstolens beslutspraxis är det uppenbart att det i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice inte på ett tillräckligt tydligt sätt föreskrivs om sökande av ändring efter att arbets- och näringsbyrån beslutat dra in den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja frivilliga studier. Eftersom sökande av ändring har en central roll i genomförandet av arbetssökandens rättssäkerhet, ska 6 kap. 7 § 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice förtydligas. Till 14 kap. 1 § ska fogas ett nytt 5 mom. I arbets- och näringsbyråns avgörande ska ändring sökas på det sätt som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Ändringen av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice kommer med stöd av hänvisningarna i 25 och 82 § i lagen om främjande av integration också att inverka på ändringssökande som gäller indragning av arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja frivilliga studier med stöd av den sistnämnda lagen.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen tillförsäkrar vars on ens rätt att få sitt ärende som gäller rätt till utkomstskydd för arbetslösa prövat hos besvärnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen, på det sätt som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Samma ärende som gäller rätt till utkomstskydd för arbetslösa kan inte tas upp till prövning även i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

Enligt uppgifter som framgår av arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem drog byråerna år 2018 in uppskattningsvis 2 800 arbets sökandes rätt till arbetslöshetsförmån som betalas för att stödja frivilliga studier med stöd av 6 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I siffran ingår uppskattningsvis ca 440 personer till vilka arbetslöshetsförmån betalades för att stödja frivilliga studier med stöd av lagen om främjande av integration.

Det förs inte statistik över hur många av arbets sökandena sökte ändring och om ändring söktes hos förvaltningsdomstolen och eventuellt högsta förvaltningsdomstolen, eller på det sätt som avses i lagstiftningen, hos besvärnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen. Det uppskattas dock att propositionen inte har sådana konsekvenser som ändrar nuläget jämfört med besvärinstansernas arbetsmängd.

Propositionen har inte några ekonomiska konsekvenser.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

På grund av att propositionen endast förtydligar lagstiftningen och har ringa betydelse ordnades en remissbehandling som varade endast ca sex veckor.

Utlåtande begärdes av social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, som svarar för det rättsliga stödet till arbets- och näringsbyråerna, Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, högsta förvaltningsdomstolen, försäkringsdomstolen och besvärnämnden för social trygghet. Dessutom begärdes utlåtanden från Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Akava, Finlands näringsliv EK, Kommunala arbetsmarknadsverket och Företagarna i Finland rf.

Remissinstanserna ansåg att propositionen behövdes och understödde dess genomförande. Justitieministeriet föreslog i sitt utlåtande dessutom att bestämmelserna om rätt att söka ändring samlas till 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Utkastet ändrades på det sätt som justitieministeriet föreslog. I det utkast som var ute på remiss fanns hänvisningen till lagen om utkomstskydd för arbetslösa i fråga om ändringssökande i 6 kap. 7 § 4 mom. i lagen offentlig arbetskrafts- och företagservice.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2019.

5 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Propositionen tillförsäkrar vars om ens rätt att få sitt ärende som gäller rätt till utkomstskydd för arbetslösa prövat hos besvärnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen, på det sätt som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Samma ärende som gäller rätt till utkomstskydd för arbetslösa kan inte tas upp till prövning även i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 6 kap. 7 § och 14 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) 6 kap. 7 § 4 mom.
och
fogas till 14 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 1456/2016, ett nytt 5 mom. som följer:

6 kap.

Arbetsökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

7 §

Uppföljning av studierna och indragning av stöd

Arbets- och näringsbyrån beslutar om upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån enligt 2 och 3 mom. genom att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Bestämmelser om givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den arbetssökande ska ges tillfälle att bli hörd innan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges.

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Omprövning får inte begäras och besvär får inte anföras i fråga om ett av arbets- och näringsbyrån lämnat arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 6 kap. 7 § om upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan fattat på grundval av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

RP 2/2019 rd

Helsingfors den 25 april 2019

Statsminister

Juha Sipilä

Arbetsminister Jari Lindström

Lag

om ändring av 6 kap. 7 § och 14 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) 6 kap. 7 § 4 mom.
och
fogas till 14 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 1456/2016, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 kap.

**Arbetsökandes frivilliga studier som
stöds med arbetslöshetsförmån**

**Arbetsökandes frivilliga studier som
stöds med arbetslöshetsförmån**

7 §

7 §

*Uppföljning av studierna och indragning av
stöd*

*Uppföljning av studierna och indragning av
stöd*

Arbets- och näringsbyrån följer hur den arbetsökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

Om arbetsökanden inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbets- och näringsbyrån om studieframgången på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, upphör rätten till arbetslöshetsförmån räknat från den tidpunkt från vilken arbetsökanden inte anses ha gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då arbetsökanden borde ha underrättat arbets- och näringsbyrån om studieframgången.

Om den arbetsökande utan godtagbart skäl har uteblivit från utbildning enligt utbildnings- eller studieplanen så att det är uppenbart att arbetsökanden inte kan avlägga de planenliga studierna eller om arbetsökanden annars på ett väsentligt sätt har försummat studierna, upphör rätten till arbetslöshetsförmånen vid den tidpunkt då frånvaron eller försummelsen börjat.

Gällande lydelse

Arbets- och näringsbyrån beslutar om upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån enligt 2 och 3 mom. Innan beslutet fattas ska arbetssökanden ges tillfälle att bli hörd.

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får omprövning av beslut som arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter fattat enligt denna lag begäras enligt vad som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Ett beslut på en omprövningsbegäran får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Omprövning av beslut får inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras om

1) beslutet om antagning till arbetskraftsutbildning grundar sig på villkoren i 5 kap. 3 § 1 mom.; i ett antagningsbeslut som bygger på personens lämplighet får dock omprövning begäras eller besvär anföras om det gäller någon annan utbildning än den som avses i 5 kap. 7 §,

2) lönesubvention har förvägrats med stöd av att förutsättningarna enligt 7 kap. 2 § 1 eller 2 mom. inte uppfylls; omprövning av ett

Föreslagen lydelse

Arbets- och näringsbyrån beslutar om upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån enligt 2 och 3 mom. *genom att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Bestämmelser om givande av arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den arbetsökande ska ges tillfälle att bli hörd innan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges.*

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Gällande lydelse

beslut om lönesubvention får inte begäras och besvär får inte heller anföras över beslutet till den del beslutet gäller lönesubventionens belopp eller varaktighet,

3) ersättning för rese- och logikostnader har förvägrats genom beslutet med stöd av att villkoret i 10 kap. 1 § 2 mom. inte uppfylls,

4) beslutet gäller ett avgörande att inte erbjuda tjänster för att utveckla företagsverksamhet, eller

5) beslutet gäller förvägran av stöd, förmån eller ersättning av anslagsrelaterade orsaker.

Omprövning får inte begäras och besvär får inte anföras när det gäller arbets- och näringsbyråns avgörande att inte erbjuda kunden sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning eller prövning eller att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier eller att inte godkänna ett meddelande om avbrytande av studier som stöds.

Föreslagen lydelse

Omprövning får inte begäras och besvär får inte anföras i fråga om ett av arbets- och näringsbyrån lämnat arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 6 kap. 7 § om upphörande av rätten till arbetslöshetsförmån. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan fattat på grundval av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Denna lag träder i kraft den 20 .